

طرح درس جهت ارائه در نیمسال تحصیلی اول

دانشکده	هنر و معماری	گروه	هنرهای اسلامی
گرایش	هنرهای اسلامی	مقطع	دکتری
نام درس	کارکردهای تصویر در جهان اسلام	نوع درس	پایه ☐ نظری ☒ تخصصی ☐ عملی ☐ اختیاری ☒ نظری-عملی ☐
تعداد واحد	۲	نام استاد	سمیرا رویان
دروس پیش نیاز	-	تلفن دفتر کار	۸۲۸۸۳۷۵۱
دروس هم نیاز	-	پست الکترونیک	s.royan@modares.ac.ir

اهداف درس:

۱. توسعه درک جامع از زمینه‌های تاریخی و فرهنگی تصاویر در جهان اسلام.
۲. ارتقاء توانایی دانشجویان در تحلیل و تفسیر انتقادی هنر و فرهنگ بصری اسلامی.
۳. توسعه آگاهی دانشجویان از تنوع بیان‌های هنری و کارکردهای آن‌ها در جوامع اسلامی.
۴. تقویت توانایی ارائه نظریه در حوزه مطالعات فرهنگ و هنر تجسمی اسلامی.

۱. رئوس مطالب و برنامه ارائه در کلاس: (در صورتی که واحد عملی یا نظری-عملی بود، نوع آموزش در توضیحات بیان شود)

شماره جلسه	موضوع جلسه درس	توضیحات
جلسه اول	معارفه	معرفی اهداف و برنامه درس، منابع مطالعاتی و نحوه ارزیابی مقدمه ای بر مطالعات فرهنگ تجسمی و کلید واژه های درس
جلسه دوم	علم تصویر	بحث درباره ماهیت و تاریخ تصویر
جلسه سوم	رابطه بینایی و تصویر	تصویر و تصور-اهمیت تصویر سازی در توسعه فرهنگی جوامع
جلسه چهارم	جایگاه تصویر در ادیان	شمایل نگاری در باورهای دینی شرق و غرب
جلسه پنجم	تصویر در صدر اسلام	هنرهای تصویری صدر اسلام: طرد و تایید
جلسه ششم	شمایل شکنی در اسلام	بحث درباره زمینه های فقهی و تاریخی شمایل شکنی در اسلام و ادیان دیگر
جلسه هفتم	هنر غیر دینی در جهان اسلام	تصاویر در خدمت دربار و علم
جلسه هشتم	شمایل نگاری اسلامی	کتابت و نگارگری
جلسه نهم	شمایل نگاری اسلامی	خوشنویسی و نقوش تزئینی
جلسه دهم	روش های تحلیل تصویر	رویکردهای فرم گرا
جلسه یازدهم	روش های تحلیل تصویر	رویکردهای زمینه گرا
جلسه دوازدهم	روش های تحلیل تصویر	رویکردهای روانشناختی
جلسه سیزدهم	رسانه های تصویری نوین در جهان اسلام	بحث در باب جهانی شدن و چرخش تصویری در فرهنگ بصری اسلامی
جلسه چهاردهم	اسلام در تصویر	بحث درباره تصویر سازی و تصویر اسلام در رسانه های تصویری
جلسه پانزدهم	نقد و سخنرانی	ارائه دانشجویان در راستای مباحث دوره پرسش و پاسخ و نقد گروهی

جلسه شانزدهم	نقد و سخنرانی	ارائه دانشجویان در راستای مباحث دوره پرسش و پاسخ و نقد گروهی
--------------	---------------	---

۲. روش ارزشیابی:

- حضور و مشارکت: ۲۰٪
- بازخوردها و مطالعات هفتگی: ۲۰٪
- ارائه شفاهی: ۲۰٪
- پروژه نهایی: ۴۰٪

۳. منابع:

آژند، ی. (۱۳۹۲). نقاشی ایرانی: از دیرباز تا امروز. تهران: انتشارات فرهنگستان هنر.

بلر، ش. و بلوم، ج. (۱۳۸۹). هنر اسلامی: تاریخ و مفاهیم. ترجمه‌ی یعقوب آژند. تهران: انتشارات فرهنگستان هنر.

بورکهارت، ت. (۱۳۹۰). هنر اسلامی: از آغاز تا امروز. ترجمه‌ی جلال ستاری. تهران: انتشارات سروش.

پوپ، ا. (۱۳۷۵). نقاشی ایرانی. ترجمه‌ی پرویز مرزبان. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

ربیع، ه. (۱۳۹۶). مجموعه هنر در تمدن اسلامی (مبانی نظری). تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب دانشگاهی در علوم اسلامی و انسانی (سمت).

کیانی، م. ی. (۱۳۸۲). هنر اسلامی در ایران و جهان. تهران: انتشارات سمت.

گرابار، ا. (۱۳۸۵). هنر اسلامی در ایران. ترجمه‌ی محمدرضا شفیعی کدکنی. تهران: انتشارات نیلوفر.

نصر، س. ج. (۱۳۷۷). هنر و تمدن اسلامی. ترجمه‌ی احمد آرام. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

هیلنبراند، ر. (۱۳۸۰). هنر و معماری اسلامی. ترجمه‌ی عبدالرحیم گواهی. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

Ali, W. (1997). *Contemporary Islamic Art*. University of Texas Press.

Bal, M. (2003). *Visual essentialism and the object of visual culture*. Journal of Visual Culture, 2(1), 5-32.

Bal, M., & Bryson, N. (1991). *Semiotics and art history*. The Art Bulletin, 73(2), 174-208.

Berger, J. (1972). *Ways of seeing*. Penguin Books.

Blair, S. S. (2006). *The Art of the Qur'an: Treasures from the Museum of Turkish and Islamic Arts*. Smithsonian Institution.

Bloom, J., & Blair, S. S. (2009). *The Grove Encyclopedia of Islamic Art and Architecture*. Oxford University Press.

Bloom, J. (2001). *Islamic Art and the West*. Yale University Press.

Davis, W. (2017). *A general theory of visual culture*. Princeton University Press.

Dikovitskaya, M. (2005). *Visual culture: The study of the visual after the cultural turn*. MIT Press.

Elkins, J. (2003). *Visual studies: A skeptical introduction*. Routledge.

Evans, J., & Hall, S. (Eds.). (1999). *Visual culture: The reader*. SAGE Publications.

- Grabar, O. (1973). *The Formation of Islamic Art*. Yale University Press.
- Graves, M. S. (2014). Islam and Visual Art. In *The Oxford Handbook of Religion and the Arts* (pp. 310-320). Oxford University Press.
- Hillenbrand, R. (1994). *Islamic Architecture: Form, Function, and Meaning*. Columbia University Press.
- Jay, M. (1994). *Downcast eyes: The denigration of vision in twentieth-century French thought*. University of California Press.
- Kress, G., & van Leeuwen, T. (2006). *Reading images: The grammar of visual design* (2nd ed.). Routledge.
- Marks, L. U. (2010). *Enfoldment and Infinity: An Islamic Genealogy of New Media Art*. MIT Press.
- Mirzoeff, N. (Ed.). (2013). *The visual culture reader* (3rd ed.). Routledge.
- Mitchell, W. J. T. (2005). *What do pictures want? The lives and loves of images*. University of Chicago Press.
- Mitchell, W. J. T. (1994). *Picture theory: Essays on verbal and visual representation*. University of Chicago Press.
- Necipoğlu, G. (2015). The Scrutinizing Gaze in the Aesthetics of Islamic Visual Cultures: Sight, Insight, and Desire. *Muqarnas*, 32, 23-63.
- Robinson, B. W. (1976). *Persian Miniature Painting*. University of Texas Press.
- Rose, G. (2016). *Visual methodologies: An introduction to researching with visual materials* (4th ed.). SAGE Publications.
- Ruggles, D. F. (2011). *Islamic Art and Visual Culture: An Anthology of Sources*. Wiley-Blackwell.
- Ruggles, D. F. (2000). *Women, Art, and Society in the Islamic World*. University of California Press.
- Schimmel, A. (1992). *Islamic Calligraphy*. Brill.
- Stafford, B. M. (1996). *Good looking: Essays on the virtue of images*. MIT Press.
- Sturken, M., & Cartwright, L. (2009). *Practices of looking: An introduction to visual culture* (2nd ed.). Oxford University Press.